

IV. Bezáró szók jóltevőink emlékünnepén.

Mondotta. **Boros Jenő** igazgató.

I.

Tanuló éveimnek egyik emlékezetes eseménye volt az, amikor az ösztöndijas diákok sorakoztak s mint első osztályos tanuló magam is köztük nagy várakozással és szinte szivszorongva mentünk legelőször az öreg Gombos tanár ur lakására, ahol ő, mint az iskola pénztárosa osztotta az ösztöndijakat, alapítványi segélyösszegeket. Nagy esemény volt ez, nemcsak azért, mert erős, recsegő szavakkal kötötte lelkünkre, hogy a pénzre vigyázzunk, haszontalanságra ne költjük, hanem azért is, mert a két havonként kapott 5 korona 20 fillér valami különös jelentőséggel bírt reám nézve. Különösnek tetszett az, hogy míg ez ideig csak apámtól kaptam pénzt, most egy rég elhunyt férfi hagyományozása folytán jutottam ilyen értékes összeghez. Ez volt a Berde Mózsa-féle cipópénz. — Különös volt az az ünnepélyesség is, amint felvonultak oda a tanulók, az ottani várakozás, aztán amint sorra kerültünk csoportonként s aláírásunkkal igazoltuk a pénz átvételét. Némelyek még csengő aranypénzt is kaptak, fejenként 20—20 koronát. A pénznek ez a kézhezadása bizonyos előnyöket is rejtett magában az elköltés lehetőségének veszélye mellett (akkor még nem volt iskolai bennétkezés), mert így közvetlenül érzékelhettük az alapítványozó jótéteményét, nem úgy, mintha csak papírról vesz tudomást az ifju valamilyen díjkezdvezményéről.

E kis csekély jelentőségű esemény óta már harminc esztendő suhant el fejünk felett, nagy és sokféle változásban bővelkedő idő. A csengő arany eltűnt s amellet még sok diákromantika is. A régi időkből való alapítványaink egy része majdnem megsemmisült. Iskolánk s azóta megalakult étkezdénk segélyezési ügye is rendkívül nehéz helyzetbe jutott volna, ha az isteni gondviselés nem küld áldozatkész lelkeket, akik a már-már megsemmisülő régi alapokat ujjakkal pótolták, az elveszettek helyett újabb alapítványokat létesítettek. A világháboru után legnagyobb alapítványozónk boldogemlékü Özv. Raffaj Domokosné, aki csaknem milliós alapjával a tanulóknak étkezési segílyt, 2 tanárnak lakást biztosított s lehetővé tette a gazdasági iskola épületeinek felemelését. Ez a főgimnáziumunk

telke mellé áthelyezett alapítványi birtok nyújtotta emez új gyakorlati iskolánknak az első gazdálkodási területet.

A háború után ritkaság az ilyen nagy alapítványozás. Oka ennek elsősorban a földreform, amely a régi alapokat is megingatta s újak létesítésének feltételeit nagyon szűk körre szorította. Csak a társadalmi összefogás és áldozatkészség volt képes arra, hogy nagyobb alapot teremthessen: a „Véndiák-alap“ csak így jöhetett létre, mint második nagyságu alapunk a Raffaj Domokosné-féle alapítvány mellett.

II.

A másik nagy alapítványozás az az áldozat, amit társadalmunk hozott iskolánk felső tagozatának fenntartásáért. Immár ötödik éve, hogy intézetünket ez áldozathozatal teljes épségében megtartotta. Az így összegyűlt érték milliós alapot jelentett iskolánk életében s minden időben bizonyosága lesz az emelkedett lelkek áldozatosságának, a nevelés iránti érdeklődés komolyságának.

Idéznem kell e helyen néhai Raffaj Domokos cristurkőri esperesnek, nagy alapítványozónk férjének szavait, amelyeket ezelőtt 30 esztendővel, a VI. osztály megnyitása alkalmával mondott volt iskolánk évmegnyitóján:

„...Az a buzgalom és áldozatkészség, amely megteremtette... (ez Intézet) mult(j) á-t, meg fogja teremteni... jövő(jé)t is... És nekem, nektek és mindnyájunknak, kik nemes érdeklődésünkkel ez Intézet környezetét képezzük... s különösen a székely népfaj közművelődését munkálni és fenntartani elsősorban hivatva vagyunk; nekünk nincs egyéb hátra, minthogy fenntartva és gyakorolva az odaadó buzgalmat és áldozatkészséget, egy szívvvel és egy lélekkel így kiáltsunk föl: a környezet tovább áldozzon, a tanár tovább tanítson, a tanuló tovább tanuljon!...“

Ez volt az a szellem, amelyik megteremthette azt a nagyméretű alapítványozást, amelyet özv. Raffaj Domokosné, mint férjének szellemi örököse is, tett. Ez volt az a szellem, amelyik iskolánk multjában olyan felemelő példákat mutatott fel.

Bármint is alakuljon iskolánk jövője, ez az áldozatos lélek szükséges lesz ahhoz, hogy székely népünk fiai tanulhassanak, mivel támogatás nélkül nehezen s nagyon kevesen tudnák viselni a taníttatás költségeit. Hitünk erősítésének, népünk művelődésének

pedig ez iskola lehet csak igazi középpontja. Átalakíthatjuk az idők kívánalmai szerint s alkalmazhatjuk az oktatásnak és nevelésnek új módszereit, de anyanyelvi oktatásunknak csak itt lehet megalapozott intézménye ez iskola multja s természetes elhelyezkedése folytán. A mult példát adott, miképpen cselekedjünk a jövőért.

Az ifju nemzedék lelkében pedig éljen és soha el ne aludjon a hála érzete. Emlékezés és kegyelet legyen ifjuságunk legszebb erénye.

V. Üdvözetek.

1.

Sz. 1018/1935.

U. P.

Unitárius Püspök.

Cluj, 1935. október 28.

A Raffaj Domokosné emlékére rendezett ünnepélyre.

Főpásztori üdvözet.

Ha csak arra kellene támaszkodnom, amit emléemben őrizek, akkor is örömmel használnám fel az ünnepi alkalmat. Engemet a néhai Raffaj-családhoz igen meleg baráti érzés kapcsol. A családfő a maga sajátosan értékes papi- és esperesi szolgálataival tiszteletben állott mindnyájunk előtt. Leányuk Irma szép gondolkozásával és iróli tehetségével egyleti életünkben kiváló erőnek bizonyult.

A mai ünnepély tárgya Raffaj Domokosné hosszú évek alatt mint papné, azután mint özvegy előttem mindig igen nagy tiszteletben volt s azt kifejezni egyszer sem mulasztom el. Midőn aztán szép hagyatékával I. G. Duca-i iskolánkat gazdagította, belépett a jelkes jóltevők közé. Egész egyházunk nevében tisztelettel fejezem ki a magam és az E. K. Tanács hódolatát nemes emléke előtt. Ki szivben jó, lélekben nemes volt, Égben honát bizvást elnyerhető. Minket a jóság hálára, a kegyelet állandó tiszteletre kötelez.

Orizzük nevét, szerezzünk példájából jó cselekedetre és áldozatra buzdítást!

Raffaj Domokosné emléke hasson át minden jó unitáriust!

Az E. K. Tanács és a magam nevében hódolok emlékének

L. S. *Dr. Boros György, s. k.,*
püspök.

Sz. 277/1935.

2.

Az unitárius Főgimnázium Ngs. Előljáróságának,
I. G. Duca.

Az Unitárius Teológiai Akadémia Igazgatósága köszönettel vette a folyó évi november 3-án rendezendő jóltevők emlékűnnepeére szóló meghívást. Mivel személyesen nem vehetünk részt a bensőségesnek ígérkező ünnepélyen, ez uton fejezzük ki hálás együttérzésűnket az Intézet jóltevői iránt általában s különösen Raffaj Domokosné iránt, aki valóban aranybetűkkel írta be nevét az Intézet történetébe s akinek emlékét ujtják fel ezen a szép ünnepen.

Fogadják a mi szives üdvözletűnket s azon jó kívánságűnk kifejezését, hogy a jó Isten ez után is adjon szeretett Intézetűnknek áldozatkész jóltevőket!

Cluj, 1935. október 29-én.

L. S.

Szives üdvözlettel
Vári Albert, s. k.
dekan.

Pályázati hirdetés.

Az Unitárius Irodalmi Társaság Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos úr ajándékából 2000 azaz kettőezer leu jutalmat tűz ki ezen tételre: »*Blandrata élete és szerepe az unitárius egyházban.*« A dolgozat 5—6 nyomtatott ív terjedelmű lehet. Az idegen kéz- vagy gépirással irt pályaműnkák 1936 október 1-ig adandók be a Társaság főtítkárához: S. Nagy Lászlóhoz Cluj, Calea Marechal Foch 43. sz.

Cluj, 1935. dec. 2.

S. Nagy László,
főtítkár.

Vári Albert,
alelnök.